

Referenslista över tobakspolicy i skolmiljö för att förebygga tobaksbruk

Evidensgrad:

Evidensgraden baseras här på en sammanvägning av teoretisk grund, insatsens påvisade effekt samt studiens kvalitet och precision. Följande definitioner har använts:

1. Stark teoretisk grund och stark bevisning (dvs. påvisad effekt och bra studiekvalitet* med tillräcklig precision)
2. Stark teoretisk grund men begränsad bevisning/beprövad erfarenhet
3. Svag teoretisk grund och bevisning

Följande artiklar ingick i översikten *Galanti MR, Coppo A, Jonsson E, Bremberg S, Faggiano F. Anti-tobacco policy in schools: upcoming preventive strategy or prevention myth? A review of 31 studies. Tob Control. 2013 May 28.*

Under- rubrik	Insats	Referens (Källa) ¹	Beskrivning av studie	Studiens slutsats	Evidens- grad ³	Kommentar er och bedömning	Setting, Land
Tobaks policy i skolan (STP)	Tobakspolicy definierad genom a. upprätthållande, och b. omfattning	Adams ML 2009	Tvårsnittsstudie	Upprätthållandet av tobakspolicyn hade samband med lägre odds för rökning (OR=0,83, 0,70–0,99). Inget samband med policys omfattning	2		16561 elever i årskurs 7-12 (ålder 12-17) från 40 skolor i Illinois (USA)
	STP bedömdes enligt rapport från administratörer och definieras som: personal tillåts röka inomhus/utomhus; elever tillåts röka på skolans område	Barnett TA 2007	Tvårsnittsstudie	Univariat samband mellan personalens och elevernas rökning utomhus bland 13-åriga elever. Efter justering, personalens rökning utomhus påverkan endast bland 13-åriga flickor (OR=4,8, 1,1–21,1). Ingen effekt av policy på rökning mindre än dagligen.	2		763 elever (medelålder 13) och 762 elever (medelålder 16) från Quebec (Kanada)
	Skolor med omfattande STP (n=4) jämfört med skolor med endast förbud mot tobaksanvändning (n=16)	Boris NW 2009	Tvårsnittsstudie	Inga skillnader i rökning bland studenter i de två olika typer av skolor.	2		4469 elever i årskurs 9 (medelålder 15.4) och 1041 lärare från gymnasier i Louisiana (USA)
	STP komponenter kategoriserade som disciplinära åtgärder, avvänjning, prevention eller omfattning. Varje grupp av skolor jämfördes med gruppen av skolor som inte hade denna specifika fokus.	Darling H 2006	Tvårsnittsstudie	Inget samband mellan någon policykomponent or intensitet med aktuell rökning, rökning i skolan, kunskap eller att köpa cigaretter.	2		2658 elever i årskurs 10 och 12 (medelålder 15) från 63 skolor i Nya Zeeland
	Analyserade STP komponenter: föräldrarnas medvetenhet, kommunikationsmetoder, inriktning (skademinimering eller abstinens), upprätthållande.	Evans- Whipp TJ 2007	Tvårsnittsstudie	Studien tog i anspråk huvudsakligen drog- och alkoholbeteende. Rökning uppmärksammades genom att fråga elever hur pass frekvent det var att elever rökte i skolan. Detta var negativ korrelerad med stränghet av skolans policy mot droger	2		1934 elever i årskurs 7 och 9, i delstaten Washington (USA) och 1942 i delstaten Victoria (Australien)
	STP komponenter rapporterade av rektorer: omfattning, upprätthållande, "hård" eller "stödande" respons för elever som överträder policyn, inriktning (skademinimering eller abstinens)	Evans- Whipp TJ 2010	Tvårsnittsstudie	Inga skillnader i effekten av olika dimensioner av policy på aktuell eller daglig rökning. Strikt upprätthållande av policy förknippades med upplevelse av mindre frekvent rökning i skolan bland elever (OR=0,45, CI=0,25-0,82)	2		3466 elever i årskurs 8 och 10 (ålder 13-15) från 285 skolor: 153 i delstaten Washington (USA) och 132 i delstaten Victoria (Australien)
	STP komponenter rapporterade av personal: status: (skriftlig, informell eller otydlig), restriktioner och upprätthållande.	Griesbach D 2002	Tvårsnittsstudie	Skriftlig policy förknippades med lägre andel av elever som sågs röka utomhus på skolområden och av lärare som rökte i personalrummet. Restriktioner på elever hade samband med lägre andel som rapporterade rökning bland elever. Totalt rökförbud hade samband med lägre andel elever som rapporterade att personal rökte inomhus, men också med högre andel rapporter om rökande personal utomhus.	2		1644 elever (genomsnitt ålder 15 år) från 77 skolor i Skottland

Under- rubrik	Insats	Referens (Källa) ¹	Beskrivning av studie	Studiens slutsats	Evidens- grad ³	Kommentar er och bedömning	Setting, Land
	STP komponenter rapporterade av rektorer: hälsokommitté, skriftlig hälsopolicy, skriftlig drogpolicy, tillgänglighet av rådgivning och utbildning och typ av konsekvenser vid överträdelse.	Hamilton G 2003	Tvårsnittsstudie	Rådgivning och utbildning snarare än disciplinära åtgärder associerades med lägre sannolikhet av rökning någonsin (OR=0.73; CI=0.64-0.84) eller regelbunden rökning (OR=0.67; CI=0.53--0.85); med högre anti-tobak attityder samt högre upplevelse av risker	2		4697 elever i årskurs 9 (genomsnitt ålder 13,6 år) från 31 skolor i Australien
	STP komponenter rapporterade av personal: om skriftligt för elever och personal, restriktioner för elever och personal, anti-tobaksaktiviteter eller undervisning, uppfattad rökprevalens.	Huang H-L 2010	Tvårsnittsstudie	Sannolikheten att ha rökt någonsin förhöjd bland elever i skolor utan anti-tobaksaktiviteter eller läroplan. Bland pojkar hade uppfattad rökning i skolan samband med trefaldigt ökad risk för rökning. Inget samband av elevers beteende med skriftlig policy status eller restriktioner.	2		2350 elever (genomsnitt ålder 10,9 år) från årskurs 3 till 6 från 26 skolor i södra Taiwan
	STP komponenter rapporterade av administratörer: övervakning av elevernas beteende, allvarlighetsgrad av konsekvenser vid överträdelse, tillstånd för personal att röka på skolområdet	Kumar R 2005	Tvårsnittsstudie	Övervakning av studenter förknippades med mindre daglig rökning i högstadiet men inte i gymnasiet. Allvarlighetsgrad av konsekvenser hade ingen inverkan på elevers beteende. Tillstånd för personal att röka förknippades med elevers rökning, signifikant bland gymnasieelever.	2		35745 elever i årskurs 8, 10 och 12 (ålder 13-16) i Michigan (USA)
	Elevernas upplevda upprätthållande av STP	Lipperman-Kreda S 2009 a	Tvårsnittsstudie	Upplevd upprätthållande av policy hade en inverkan i förväntade riktning på elevers positiva sociala förväntningar, upplevt rökning bland kamrater, och andra prediktorer för rökning under de senaste 30 dagarna.	2		17256 elever (ålder 12-18) från 255 högstudier och gymnasier i Oregon (USA)
	Elevernas upplevda strikta upprätthållande av STP	Lipperman-Kreda S 2009 b	Tvårsnittsstudie	Högsta kvartilen av andelen på skolnivå som upplevde strikta regler och strikt upprätthållande var associerad med lägre prevalens av all rökning (OR=0.62; CI= 0.44-0.89) och daglig rökning (OR=0.46; CI=0.20-0.80) jämfört med den lägsta kvartilen. På individnivå, sådan upplevelse innebar en ökad risk för rökning.	2		21281 elever (ålder 12-18) från 255 högstudier och gymnasier i Oregon (USA)
	STP rapporterad av administratörer: utveckling, övervakning och kommunikation; syfte och mål; förbud; styrkan i upprätthållandet; egenskaper av upprätthållandet; utbildning; stöd till att sluta. Elevernas uppfattning av upprätthållandet av policyn	Lovato CY 2007	Tvårsnittsstudie	Rökprevalens endast korrelerad med upplevd rökprevalens men inte med policy. Mindre rökning i skolans område förknippades med förbud, utbildning och stöd att sluta, upplevda konsekvenser för överträdelse. Policys syfte, styrka och konsistens förknippades dock med mer frekvent rökning i skolans område	2		22318 elever i årskurs 10-11 från 81 skolor i Kanada

Under- rubrik	Insats	Referens (Källa) ¹	Beskrivning av studie	Studiens slutsats	Evidens- grad ³	Kommentar er och bedömning	Setting, Land
	STP komponenter rapporterade av administratörer: syfte och styrka, upprätthållande, tobaksprevention och -avvänjning. Fältoobservation av elevernas rökning och tobaksreklams synlighet.	Lovato CY 2010a	Tvårsnittsstudie	Starkt förbud i skriftlig policy associerad med lägre sannolikhet för rökning (OR=0.92; 0.88-0.97). Upprätthållande av policy, ansvarig för upprätthållandet och observation av elevernas rökning vid skolområdets utkanter var associerad med högre sannolikhet för rökning. Fokus på preventiva program associerad med lägre sannolikhet för rökning.	2		22681 elever från 77 skolor (medelålder 16) i Kanada
	Egenskaper av skolans policy rapporterad i skolans dokumentation. Upprätthållandet av policyn erhöles via intervjuer med administratörer.	Lovato CY 2010b	Tvårsnittsstudie	Policys tydliga syfte och mål (OR=0.38 CI=0.15-0.95), rökförbud, en ansvarig för upprätthållandet associerades med lägre sannolikhet att vara rökare. Tillgång till rökavvänjningsstöd associerades med högre sannolikhet av rökning (OR=2.23, CI= 1.12-4.45).	2		27892 elever i årskurs 5-9 (ålder 10-14) i Kanada
	STP komponenter rapporterade av seniora medarbetare: skriftlig policy och nivån av förbudets omfattning, upprätthållande	Moore L 2001	Tvårsnittsstudie	Ökande gradient av daglig och vecko-rökning från skolor med stark till skolor med svag policy och från skolor med hög till låg upprätthållande bland elever. Upprätthållande bland personal hade inget samband med elevernas rökning.	2		1375 elever (medelålder 15) från 55 skolor i Wales (Storbritannien)
	Skolor jämfördes under 3 år avseende enbart upprätthållning av STP, enbart tillgång till utbildning och rökavvänjningsstöd, eller en kombination av ovanstående	Murnaghan 2007	Upprepade tvårsnittsstudier	Jämfört med baslinje elever som fick utbildning och stöd var mindre benägna att börja röka. Att ha en STP eller en kombination av STP och utbildning/stöd hade ingen inverkan på elevers rökning	2		3965 elever i årskurs 12 (genomsnitt ålder 17,6 år) från 10 skolor i Kanada
	Implementering av STP och/eller deltagande i en av två preventionsprogram	Murnaghan DA 2008	Upprepad tvårsnittsstudie	STP förknippades med ej signifikant minskning av tillfällig rökning, men med ökning av regelbunden rökning. Preventionsprogram associerades med signifikant minskning av tillfällig rökning, men inte av regelbunden rökning. Att ha båda aktiviteter hade inget samband med elevers rökning	2		4709 elever i årskurs 10 (genomsnitt ålder 15 år) från 10 skolor i Kanada, datainsamling med enkäter under tre år
	Studenter rapporterade om de såg elever röka nära skolan eller i skolan, eller lärarna eller annan personal röka, samt om de upplevde tydliga regler i skolan	Murnaghan DA 2009	Upprepad tvårsnittsstudie	Att se skolpersonal röka nära skolan förknippades med högre sannolikhet av regelbunden rökning (OR=1,78, CI= 1,13-2,80). Att se elever röka förknippades med högre sannolikhet att röka själv. Upplevda konsekvenser för överträdelse associerades till högre sannolikhet att röka	2		1500 elever i årskurs 10-12 exponerade för progressiv implementering av policy och preventionsprogram vid olika åldrar i Kanada

Under- rubrik	Insats	Referens (Källa) ¹	Beskrivning av studie	Studiens slutsats	Evidens- grad ³	Kommentar er och bedömning	Setting, Land
	STP komponenter rapporterade av personal: omfattning (antalet komponenter), betoning av prevention, betoning av rökavvänjning, betoning av straff.	Pentz MA 1989	Tvärsnittsstudie	Flera STP komponenter och tonvikt på prevention snarare än på rökavvänjning eller bestraffning förknippades med lägre rökning prevalens i skolan och lägre intensitet av rökning	2		4807 tonåringar i årskurs 7 (genomsnitt ålder 12 år) i 23 skolor i Kalifornien (USA)
	STP rapporterad av rektor eller hälsopedagog: rökförbud för studenter, vuxna eller besökare, övervakning av studenter, efterlevnad av policy, sanktioner, tillgång till rökavvänjning, preventiva aktiviteter mot rökning.	Piontek D 2008 a	Tvärsnittsstudie	Totalförbud för elever och tillgång till preventionsprogram associerades till lägre prevalens av rökning. Prevalensen påverkades inte av förbud för vuxna, bestraffningar, övervakning eller tillgång till rökavvänjning	2		3364 elever (genomsnitt ålder 14 år, interval 10-21) från 40 skolor i Tyskland
	STP rapporterad av studenter: förekomst av regler, konsekvenser till rökande elever; tillgång till rökavvänjning; upprätthållande.	Piontek D 2008 b	Tvärsnittsstudie	Bland 10-15-åringar, risken att vara rökare ökade om skolan inte hade tydliga regler mot rökning (OR=1,62, CI=1,03-2,53). Bland 16 åringar, risken att vara rökare fördubblades om man såg lärarna röka i skolans område.	2		3364 elever (ålder 10-21) från 40 skolor i Tyskland
	Elevernas uppfattning av STP.	Poulin CC 2007	Tvärsnittsstudie	Elever som rapporterade att det inte fanns regler om rökning i skolan hade högre risk att röka, medan omedvetenhet om regler var skyddande. Rökprevalens i skolan var högt prediktivt för att börja röka.	2		12990 elever i årskurs 7-12 (genomsnitt ålder 14.9 år) i Kanada
	Elevernas uppfattning av STP: sanktioner, elever som setts röka på eller nära skolan, förekomst av tydliga regler, konsekvenser för rökande elever.	Reitsma AH 2004	Tvärsnittsstudie	I grundskolan hade upprätthållandet samband med lägre andel rökare. I gymnasiet starkare regler och upprätthållande hade samband med högre sannolikhet av rökning.	2		29888 elever från högstadier (årskurs 6-8) och gymnasier (årskurs 9-12) i Kanada
	STP rapporterad av administratörer: skriftlig policy (avsikter); deltagande och kommunikation; uttryckta mål och syfte; om varje typ av tobak var förbjudet för alla grupper i skolan; styrkan av upprätthållandet; utbildning i prevention; tillgång till avvänjningsprogram. Fältobservation av upprätthållandet av policyn.	Sabiston CM 2009	Tvärsnittsstudie	Rökförbud och tillgång till avvänjning, men inte utbildning i prevention, hade samband med lägre sannolikhet av rökning. Att flera personer och grupper var ansvariga för upprätthållandet hade samband med lägre rökprevalens. Tiden sedan införandet av policy hade samband med ökning i sannolikhet av rökning med 1 % per år. Observation av rökare i skolområdet associerad med högre sannolikhet av rökning.	2		24213 elever i årskurs 10 och 11 (genomsnitt ålder 16 år) i 81 skolor i Kanada
	Federala skolor som upprätthåller ett STP jämfördes med statliga skolor (ej STP)	Sinha DN 2004	Tvärsnittsstudie	Statliga skolor (ej STP) hade 5-6 högre prevalens av tobaksbruk samt av rökning och av oral tobak.	2		6587 elever i ålder 13-15 från 50 statliga och 50 federala skolor i Indien

Under- rubrik	Insats	Referens (Källa) ¹	Beskrivning av studie	Studiens slutsats	Evidens- grad ³	Kommentar er och bedömning	Setting, Land
	Förekomst av rökförbud och upprätthållande (om de flesta elever följer det), självrapporterad av elever	Wakefield MA 2000	Tvårsnittsstudie	Upprätthållandet av förbudet associerad med minskad sannolikhet att vara i ett mer avancerat skede av rökning. Förekomst av rökförbud inte associerad med utveckling av rökbetendet.	2		17287 elever (ålder 14-17) från 202 skolor i USA
	Elevernas uppfattning av STP: tydliga regler och konsekvenser för att bryta mot regler	Watts AW 2010	Tvårsnittsstudie	Prediktorer av rökning förekomst på skolområdet var: hög upplevd rökprevalens på skolan, elever som bröt mot regler, påföljder för elever som bröt mot regler. Uppfattning av tydliga regler i skolan gällande rökning associerades till mindre sannolikhet att röka	2		11881 elever som någonsin rökt, i årskurs 7-12 (ålder 12-17) i Kanada
	STP rapporterad av lärare: policyrestriktion; formell policy (skriftlig); strategin i policy (rådgivande eller normativ); spridning; sanktioner till elever (betoning på hälsa eller överträdelse); förenlighet mellan policy, miljö och skola	Wium N 2011 a	Tvårsnittsstudie	I multivariata analyser fanns ingen association med policyvariabler när individuella egenskaper kontrollerades för.	2		1941 elever i årskurs 10 och 11 (ålder 11-16) från 45 skolor i Wales (Storbritannien)
	STP rapporterad av elever och lärare: att informera föräldrar, föräldrarnas ogillande, disciplinära åtgärder, rökning bland lärare, stöd från lärare	Wium N 2011 b	Tvårsnittsstudie	Att informera föräldrar associerad med en icke-signifikant ökad risk att vara daglig rökare. Disciplinära åtgärder i skolan associerade med lägre sannolikhet av rökning. Stöd från lärare associerat med mindre rökning. Rökning bland lärare associerad med högre sannolikhet av rökning.	2		1404 elever (genomsnitt ålder 15 år) från 73 skolor i Norge
	Uppfattade restriktioner av tobaksanvändning (rökning och snusning) vid egen skola.	Øverland S 2010	Tvårsnittsstudie	Förbud mot snus på skolområdet var inte associerat med användning, men däremot snusbruk ökade om det var tillåtet att snusa under lektioner (justerad OR= 2.3; CI=1.6-3.3) och under skoltid (justerad OR=2.5; CI=1.7-3.8). Sannolikhet av rökning ökade om det var tillåtet att röka på skolområdet; om elever och lärare kunde röka tillsammans; om rökning under skoltid var inte förbjuden	2		1444 unga (ålder 16-20) från befolkningsregistret i Norge

¹ Kompletterad referens anges nedan som lista

Referenslista

- Adams ML, Jason LA, Pokorny S, et al. The relationship between school policies and youth tobacco use. *J Sch Health* 2009;79:17–23.
- Barnett TA, Gauvin L, Lambert M, et al. The influence of school smoking policies on student tobacco use. *Arch Pediatr Adolesc Med* 2007;161:842–8.
- Boris NW, Johnson CC, Huang S, et al. Targeting school tobacco policy: lessons from the Acadiana Coalition of Teens Against Tobacco (ACTT). *Health Promot Pract* 2009;10:549–56.
- Darling H, Reeder AI, Williams S, et al. Is there a relation between school smoking policies and youth cigarette smoking knowledge and behaviors? *Health Educ Res* 2006;21:108–15.
- Evans-Whipp TJ, Bond L, Toumbourou JW, et al. School, parent, and student perspectives of school drug policies. *J Sch Health* 2007;77:138–46.
- Evans-Whipp TJ, Bond L, Ukoumunne OC, et al. The impact of school tobacco policies on student smoking in Washington State, United States and Victoria, Australia. *Int J Environ Res Public Health* 2010;7:698–710.
- Griesbach D, Inchley J, Currie C. More than words? The status and impact of smoking policies in Scottish schools. *Health Promot Int* 2002;17:31–41.
- Hamilton G, Cross D, Lower T, et al. School policy: what helps to reduce teenage smoking? *Nicotine Tob Res* 2003;5:507–13.
- Huang HL, Chen FL, Hsu CC, et al. A multilevel-based study of school policy for tobacco control in relation to cigarette smoking among children in elementary schools: gender differences. *Health Educ Res* 2010;25:451–63.
- Kumar R, O'Malley PM, Johnston LD. School tobacco control policies related to students' smoking and attitudes toward smoking: national survey results, 1999–2000. *Health Educ Behav* 2005;32:780–94.
- Lipperman-Kreda S, Grube JW. Students' perception of community disapproval, perceived enforcement of school antismoking policies, personal beliefs, and their

cigarette smoking behaviors: results from a structural equation modeling analysis.

Nicotine Tob Res 2009;11:531–9.

Lipperman-Kreda S, Paschall MJ, Grube JW. Perceived enforcement of school tobacco policy and adolescents' cigarette smoking. *Prev Med* 2009;48:562–6.

Lovato CY, Sabiston CM, Hadd V, et al. The impact of school smoking policies and student perceptions of enforcement on school smoking prevalence and location of smoking. *Health Educ Res* 2007;22:782–93.

Lovato CY, Zeisser C, Campbell HS, et al. Adolescent smoking: effect of school and community characteristics. *Am J Prev Med* 2010;39:507–14.

Lovato CY, Pullman AW, Halpin P, et al. The influence of school policies on smoking prevalence among students in grades 5–9, Canada, 2004–2005. *Prev Chronic Dis* 2010;7:A129.

Moore L, Roberts C, Tudor-Smith C. School smoking policies and smoking prevalence among adolescents: multilevel analysis of cross-sectional data from Wales. *Tob Control* 2001;10:117–23.

Murnaghan DA, Sihvonen M, Leatherdale ST, et al. The relationship between school-based smoking policies and prevention programs on smoking behavior among grade 12 students in Prince Edward Island: a multilevel analysis. *Prev Med* 2007;44:317–22.

Murnaghan DA, Leatherdale ST, Sihvonen M, et al. A multilevel analysis examining the association between school-based smoking policies, prevention programs and youth smoking behavior: evaluating a provincial tobacco control strategy. *Health Educ Res* 2008;23:1016–28.

Murnaghan DA, Leatherdale ST, Sihvonen M, et al. School-based tobacco-control programming and student smoking behaviour. *Chronic Dis Can* 2009; 29:169–77.

Pentz MA, Brannon BR, Charlin VL, et al. The power of policy: the relationship of smoking policy to adolescent smoking. *Am J Public Health* 1989;79:857–62.

Piontek D, Buehler A, Donath C, et al. School context variables and students' smoking. Testing a mediation model through multilevel analysis. *Eur Addict Res*

2008;14:53–60.

Piontek D, Buehler A, Rudolph U, et al. Social contexts in adolescent smoking: does school policy matter? *Health Educ Res* 2008;23:1029–38.

Poulin CC. School smoking bans: do they help/do they harm? *Drug Alcohol Rev* 2007;26:615–24.

Reitsma AH, Manske S. Smoking in Ontario schools: does policy make a difference? *Can J Public Health* 2004;95:214–18.

Sabiston CM, Lovato CY, Ahmed R, et al. School smoking policy characteristics and individual perceptions of the school tobacco context: are they linked to students' smoking status? *J Youth Adolesc* 2009;38:1374–87.

Sinha DN, Gupta PC, Warren CW, et al. School policy and tobacco use by students in Bihar, India. *Indian J Public Health* 2004;48:118–22.

Wakefield MA, Chaloupka FJ, Kaufman NJ, et al. Effect of restrictions on smoking at home, at school, and in public places on teenage smoking: cross sectional study. *BMJ* 2000;321:333–7.

Watts AW, Lovato CY, Card A, et al. Do students' perceptions of school smoking policies influence where students smoke?: Canada's Youth Smoking Survey. *Cancer Causes Control* 2010;21:2085–92.

Wiiium N, Burgess S, Moore L. Brief report: multilevel analysis of school smoking policy and pupil smoking behaviour in Wales. *J Adolesc* 2011;34:385–9.

Wiiium N, Wold B. Actions taken by schools when tobacco policies are violated: associations with adolescent smoking prevalence. *Scand J Psychol* 2011;52:494–501.

Øverland S, Aaro LE, Lindbak RL. Associations between schools' tobacco restrictions and adolescents' use of tobacco. *Health Educ Res* 2010;25:748–56.